

De keerzijde van de ‘harde aanpak’

(1) “Alle 89 criminele jeugdgroepen in Nederland moeten binnen twee jaar keihard zijn aangepakt.” En:

5 “Voetbalhooligans de komende jaren in de houdgreep om te voorkomen dat zij rondom voetbalwedstrijden de orde verstoren.” Of: “In het kabinet gaan stemmen op om de voorlopige hechtenis te verruimen, samen met
10 een uitbreiding van het snelrecht.” En dat was alleen de oogst van recente persberichten.

(2) Geen week gaat voorbij of de regering pakt de criminaliteit snoei-
15 hard aan. Dit is al een tijdje aan de gang, want ook onder het vorige kabinet moest de aanpak scherper, harder, hoger, strenger – het strafrecht mag het opknappen. De
20 onzekere burger krijgt zo waar hij voor heeft gestemd: repressie. Bewindslieden willen een zichtbaar, gezaghebbend en doortastend optreden van politie en justitie.

(3) Nu heeft dit overheidsbeleid
25 natuurlijk allerlei onvoorziene gevolgen: soms durft iemand binnen Justitie weleens iets op te schrijven. Dat verschijnt dan in nette vakbladen
30 voor de strafrechtspleging als *Proces* of *Delikt en Delinkwent*. Die sturen nooit persberichten, maar zijn wel de moeite waard. Vaak wordt er geschreven vanuit de dagelijkse praktijk
35 van de repressie, uiteraard ‘op eigen titel’. De hoofdofficier leest mee, nietwaar?

(4) Maar ik ook, en ik geloof m’n ogen niet. Zou het echt zó gaan?
40 Mijn laatste confrontatie met het gezag was een stadswacht die me voor Rotterdam CS berispte, omdat

ik op de stoep fietste. Snel afstappen en “Ja, mevrouw” zeggen. En er
45 verder het mijne van denken. Dat dan weer wel. Dankzij *Delikt en Delinkwent* weet ik dat ‘mierenneuker’ roepen een boete van 650 euro had opgeleverd. Dat is namelijk
50 (verbale) ‘agressie’ tegen een publieke gezagsdrager – het ministerie heeft de strafeis onlangs verdrievoudigd.

(5) De parketmedewerker die het
55 onderzocht, concludeerde dat er sprake is van disproportionaliteit: die boete staat in geen verhouding tot beboeting bij ander strafbaar gedrag. Ook de zerotolerance-aanpak (áltijd
60 vervolgen) schiet z’n doel voorbij: de parketsecretarissen beoordelen deze overtredingen nogal verschillend. ‘Mierenneuker’ had een kans van vijftig procent op een sepot¹⁾. Wille-
65 keur dus.

(6) Dat is echter nog niets vergeleken bij het doolhof dat een Rotterdamse jeugdofficier in *Proces* van april beschrijft. Hij signaleert het bestaan
70 van zó veel wetten en regels dat “zo ongeveer alles is verboden wat je als jongere maar kunt bedenken”. Vooral de regels over verkeer en gedrag op straat vormen “een schier onuitputtelijke bron van bekeuringen”. Op het
75 parket wordt dat ‘hangjeugden’ genoemd: ergens zijn of iets doen wat niet mag. Daarvoor zijn vooral de gestripte scooters die in Rotterdam
80 op straat slingeren, erg geschikt. Dat zijn wrakken, ooit gejat, die nog net kunnen rijden, met een “onafwendbare aantrekkingskracht op sommige jongetjes van een jaar of dertien,

85 veertien". Dat levert een stroom aan
bekeuringen op wegens schuld-
heling, zonder verzekering, helm en
certificaat rijden, op de stoep crossen
et cetera. Deze kinderen verzamelen
90 makkelijk een paar honderd euro
boete, die ze niet betalen of thuis
verzwijgen. Dan gaat het hard.

(7) Deze officier greep in, toen hij via
de reclassering ontdekte dat straffen
95 van tweehonderd euro bij kinderen
makkelijk oplopen tot negenhonderd
euro of meer. Dat leidt tot executie-
verkopingen van de inventaris van
meestal sociaal zwakke gezinnen. De
100 verwerking van al die bekeuringen is
bij Justitie zo georganiseerd dat

niemand overzicht heeft, laat staan
dat iemand controle uitoefent. Dus
wat doet deze jeugdofficier? Hij grijpt
105 in en breekt incassoprocedures af,
soms op het laatste moment. Of de
justitiedeurwaarder het dossier van
deze of gene dertienjarige scooter-
piloot maar wil 'opleggen ter verja-
110 ring'²⁾. Het is een laatste poging van
een geëngageerde officier om
beginselen als 'naar draagkracht' en
'proportionaliteit' overeind te houden.
En om de ondergang van hele gezin-
115 nen door de 'harde aanpak' te voor-
komen. De officier als bewaker van
de spuigaten dus. Zouden ze dat in
Den Haag wel in de gaten hebben?

naar: Folkert Jensma

uit: NRC Handelsblad, 28 & 29 mei 2011

*Folkert Jensma (1957) is een journalist die gespecialiseerd is in juridische
vraagstukken. Hij was van augustus 1996 tot september 2006
hoofdredacteur van NRC Handelsblad.*

noot 1 sepot: beslissing van de officier van justitie om iemand niet langer te vervolgen

noot 2 opleggen ter verjaring: verklaren dat de zaak is verlopen en er om die reden geen
rechtsvervolgning meer plaatsvindt

Tekst 4 De keerzijde van de ‘harde aanpak’

Hieronder volgen enkele woord(groep)en uit alinea 2 van tekst 4:

- 1 “een tijdje”
- 2 “ook”
- 3 “scherper, harder, hoger, strenger”
- 4 “opknappen”
- 5 “repressie”
- 6 “gezaghebbend en doortastend optreden”

1p **28** Uit welke woorden of woordgroepen blijkt in tekst 4 een kritische benadering van “de ‘harde aanpak’”?

- A 1, 2 en 3
- B 2, 3 en 4
- C 3, 4 en 5
- D 4, 5 en 6

In tekst 4 wordt belicht waarom vakbladen als *Proces of Delikt en Delinkwent* nuttige bronnen zijn voor wie inzicht wil krijgen in “de ‘harde aanpak’”.

2p **29** Vat samen waarom volgens de tekst deze vakbladen nuttig zijn. Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je samenvatting niet meer dan 30 woorden.

In alinea 5, 6 en 7 van tekst 4 komen verschillende bezwaren tegen “de ‘harde aanpak’” en de zware straffen die daaruit voortvloeien aan de orde.

4p **30** Noem vijf van deze bezwaren. Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 70 woorden.

“Vaak wordt er geschreven vanuit de dagelijkse praktijk van de repressie, uiteraard ‘op eigen titel’. De hoofdofficier leest mee, nietwaar?” (tekst 4, regels 33-37)

- 1p 31 Waarom wordt er volgens alinea 3 “uiteraard ‘op eigen titel’” geschreven? Omdat de schrijvers van deze teksten
- A alleen dan geloofwaardig overkomen op lezers.
 - B anders in overtreding zijn en dan direct ontslagen worden.
 - C dit soort informatie niet onder pseudoniem mogen publiceren.
 - D zich willen indekken tegen problemen met hun werkgever.

In tekst 4 wordt de (jeugd)officier van justitie de “bewaker van de spuigaten” genoemd. (regels 116-117)

- 2p 32 Leg, gelet op de strekking van tekst 4, beide termen van deze betiteling uit. Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 25 woorden.

- 2p 33 Formuleer het impliciete advies dat Justitie in alinea 7 van tekst 4 meekrijgt om bij bekeuringen meer recht te kunnen doen aan de principes van “naar draagkracht” en “proportionaliteit”. Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 35 woorden.

“Zouden ze dat in Den Haag wel in de gaten hebben?” (tekst 4, regels 117-118)

- 1p 34 Waarom kan er volgens de tekst aan worden getwijfeld of “ze dat in Den Haag” wel beseffen? Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 30 woorden.

- 2p 35 Welke uitspraak geeft het doel van tekst 4 het beste weer?

De tekst “De keerzijde van de ‘harde aanpak’” wil de lezer

- A ervan overtuigen dat de huidige ‘harde aanpak’ te weinig oog heeft voor de burgers.
- B in staat stellen een afweging te maken tussen voor- en nadelen van de rechtspraktijk die het gevolg is van het ‘harde’ regeringsbeleid.
- C laten zien dat de huidige rechtspraktijk onhoudbaar is als gevolg van het regeringsbeleid van de ‘harde aanpak’.
- D op de hoogte brengen van het ‘harde’ regeringsbeleid en de verharde rechtspraktijk die hiervan het gevolg is.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.